

Förkortningar i löpande text: KTR (Kommunala tillgänglighetsrådet), FRE (Funktionsrätt Enköping), RFD (Rådet för delaktighet).

AKTUELLT FRÅN STYRELSEN

Ordförande har ordet

Stöd insamlingen till NAPD via Neuro!

Kriget i Ukraina har nu pågått i mer än en månad. Det är ofattbart. De flesta av oss i Sverige har inte varit i närheten av den skräck som människor i landet upplever. Ryska armén skjuter på och bombar sjukhus, skolor, bostadshus och flyende människor. Det är bortom all förlåtelse!!

"I skrivande stund är över fyra miljoner människor på flykt, enligt FN.

För många som lever med funktionsnedsättningar i Ukraina är situationen desperat. Åtskilliga kan inte lämna sina bostäder eller fly. Det finns 2,7 miljoner personer med funktionsnedsättning registrerade i Ukraina och situationen för dessa är mycket svår. Till exempel är skyddsrum i landet otillgängliga, vilket innebär att personer tvingas stanna i sitt hem, utan möjlighet att sätta sig i säkerhet. I början på mars gick The [National Assembly of People with Disabilities of Ukraine](#) (NAPD) som organiserar över 100 funktionsrättsorganisationer i landet gick ut med ett brev med vädjan om stöd.

NAPD arbetar på plats i landet och hjälper personer med funktionsnedsättning. Genom att ge ett bidrag till NAPD via Neuros insamling stödjer du alltså direkt personer med funktionsnedsättning i Ukraina." (citerat från Neuros hemsida)

www.insamling.neuroforbundet.se

Man kan läsa mer om situationen på Neuros hemsida, från vilken man också kan komma åt länken till NAPD, där det finns korta filmsnuttar som visar hur det är *på riktigt!*

Anneli Djurklou, ordförande

1Njut av vårblommorna, snart kommer fler...

Föredrag om Agenda 2030

Tisdagen den 29 mars arrangerade DHR och FRE ett seminarium om *Agenda 2030 - för en globalt hållbar utveckling*.

Nära 35 personer deltog och föredragshållarna Karolina Celinska, rättspolitisk samordnare och Janna Olzon, kommunikatör, finns till vardags på DHR-Förbundet.

Agenda 2030 är FN's globala mål för en hållbar utveckling. Det finns 17 mål vilka skall leda till

- att avskaffa extrem fattigdom
- att minska ojämlikhet och orättvisor i världen
- att främja fred och rättvisa
- att lösa klimatkrisen

Enligt agendan skall allt detta ske till 2030!

Det föredragshållaren Karolina visade på, var att inom många av målen finns delmål som har direkt koppling till oss inom funktionshinderrörelsen. Ett exempel är avskaffande av fattigdom. Många personer med funktionsnedsättning – världen över men också i välfärdslandet Sverige – har inte ett arbete, utan får sin försörjning via försäkringssystem eller bidrag. Dessa är i nivåer som medger överlevnad men inte medger möjligheter till ett gott liv. I Sverige medför försörjningsstöd eller sjukersättning, att personen också endast får garantipension efter 65 år. Det vill säga, att man förblir fattig hela livet. Att förändra denna orättvis i vårt land, det är något för oss att arbeta för!! Och det kan man göra på olika sätt även vi i Enköping!

Temat *Agenda 2030* bör vara något för föreningarna att ta upp som en medlemsaktivitet, förslagsvis som en studiecirkel. Kunskap om målen är ju en förutsättning för att de skall kunna uppnås. Det finns massor med kunskap och material att hämta på www.gobalamalen.se bl.a. ett frågespel som kan ge upphov till många aha-upplevelser.

Vill ni ha tips och idéer, hör av er till FRE!

AKTUELLT OM VALET 2022

Boka in nedanstående datum och tider i din kalender! Då kommer FRE att ordna politikermöten för att känna de lokala partierna på pulsen i frågor som berör funktionshinderrörelsen. Frågorna kommer FRE att ta fram i förväg. Det är i skrivande stund inte klart vilka partier som kommer de olika datumen, men det återkommer vi med besked om i nästa nummer.

Vi kommer att hålla till på Sommarro och varje möte startar kl 17. Följande datum gäller:

Maj: 11, 23 och 30.

Juni: 1, 8, 15, 20, 22 och 27.

AKTUELLT FRÅN MEDLEMSFÖRENINGAR

RSMH

FUB

FUB har haft årsmöte och fått en ny styrelsemedlem, nämligen Liselotte Granath rektor för särskolan. Vi är väldigt tacksamma för detta nytillskott.

Ordförande har deltagit i Länsstyrelsens webinarium om mäns våld mot kvinnor med tema **Våld i nära relationer och intellektuell samt neuropsykiatrisk funktionsnedsättning**. FUB Uppsala läns Arvsfondsprojekt "Relationer som funkar" och Stockholms tjejjour presenterade också sina projekt.

Den som är intresserad av presentationerna kan kontakta yvonne.bromee@telia.com så skickar jag.

HRF

Hörselskadades förening i Enköping beslutade vid årsmötet att byta namn till Hörselskadades förening i Enköping-Håbo. Med anledning av det har vi nu också sökt och beviljats medlemskap i Funktionsrätt Håbo.

Vi tilldelade också HRFs förtjänstmedalj till vår styrelseledamot Lars Alatalo, som också under många år varit aktiv i Funktionsrätt (HSO) Enköping.

Motiveringen löd:

"för att med stort engagemang och med gott resultat, under många år ha arbetat för hörselskadades rätt till delaktighet och jämlikhet i samhället och för arbetet med verksamhet som ger ökad kunskap och social gemenskap för våra medlemmar."

Astma- och Allergiföreningen

Astma och Allergiföreningen Enköping - Håbo bjuder in intresserade att komma och prova på att träna i rehab-bassängen på torsdagar kl 16-17.

Är du intresserad kontakta Agneta Södersten 070 320 39 73 eller Maud Sundqvist 070 768 58 38.

AKTUELLT INOM KOMMUNEN

Rapport från KTR

Nu fick vi äntligen träffas fysiskt på ett Tillgänglighetsråd. 16 mars hade vi ett råd där vi bland annat fick en föredragning av VIS vård i samverkan av Karolina Mark. Gata var också ett diskussionsämne bl a att det är svårt att ta sig fram då det är gropar och ojämnheter och att alla avstängningar vid gatuarbeten och nybyggnationer sätter upp nästan oöverstigliga hinder för oss.

Ett annat ämne var Tillgänglighetspriset som i år delades ut till Enköpings bibliotek.

Rapporter från referensgrupper om Pepparrottsbadet och Joar som kulturhus avlämnades också.

Tyvärr blev frågan om ett Föreningarnas hus uppskjutet, vi önskar att få komma in i ett tidigt stadium för att få berätta om vad vi behöver i ett gemensamt hus med olika föreningar.

Katarina Lindberg, vice ordförande i Tillgänglighetsrådet

Rapport från referensgruppen för kulturhus Joar

Den 31 mars hade referensgrupp Joar ett möte med projektledarna för kulturhus Joar samt kommunens projektchef Rickard Westlöf.

Gruppen fick en genomgång av Rickard avseende tolkning av ritningar. Detta var ett önskemål från gruppen för att i det fortsatta arbetet på ritningar och rumsbeskrivningar bättre kunna avläsa lokalerna ut tillgänglighetsaspekt.

Diskussionen handlade också mycket om specifika frågor om önskemål på tillgänglighet och då inte bara byggnadstekniska aspekter utan också på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar som inte i huvudsak påverkas av rent byggtkniska aspekter t.ex allergi av olika slag.

Vidare kom vi överens om att hela gruppen borde närvara vid KTRs möte den 19 maj då projektledarna Claes och Linda tillsammans med någon annan ansvarig för projekt Joar kommer att informera om, dels vad som gjorts dels närmaste fas i projektet.

Janne Wigdell

Möte med förvaltningschef Jonas Nyström

Efter att tidigare kontaktperson slutat på förvaltningen har förvaltningschefen Jonas Nyström själv tagit på sig kontaktansvaret.

Undertecknad och Niklas Kleman hade ett första möte men Jonas den 30 mars.

Mötet resulterade i att under våren kommer vi att kallas till alla möten verksamhetscheferna har med sina enhetschefer. Vårt deltagande syftar till att understryka för alla chefspersoner, vikten av kontakt med FRE när det gäller tillgängligheten på alla plan.

Målet är att vi sedan skall få möjlighet att träffa cheferna på enhetsnivå enskilt för att redan på golvnivå diskutera våra intressefrågor. Kontakterna med Jonas kommer att genomföras minst sex gånger om året och då i anslutning till KTR.

Det känns som om denna upptakt bådär gott för framtiden om den strategi som nu skisserats till fullo kommer på plats.

Janne Wigdell

Information från Fritidsbanken

Västar till alla!

Med bidrag från Sveriges Centralförening för Idrottens Främjande (SCIF) har vi köpt in västar för synskadade till samtliga fritidsbanker.

Personer med synnedsättning motionerar ofta tillsammans med en ledsagare som ser till att hinder och faror undviks. Det är också bra att motionären och ledsagaren tydligt syns för omgivningen. Nu kommer det alltså att finnas reflexvästar att låna med texten "Synskadad" och "Ledsagare" på rygg och bröst.

Det här innebär att samtliga fritidsbanker kommer att ha minst en artikel inom kategorin parasportutrustning/fritidshjälpmiddel. Vi fortsätter sträva efter att det ska finnas mycket mer, men detta är en start.

Med vänlig hälsning
Karin Losman / Fritidsbanken

Upplevelseförvaltningen
Telefon:0171-62 66 88
karin.losman@enkoping.se
Samordnare för Idrottshusets

Besöksadress: Idrottshuset, Torggatan 2B
Postadress: Enköpings kommun, Idrott och fritid, 745 80 Enköping
Telefon växel: 0171-62 50 00
www.enkoping.se
www.facebook.com/enkopingskommun

AKTUELLT INOM REGIONEN

Rapport från Effektiv och Nära Vård

Åsa Himmelstrand gav en lägesrapport för projektet som startade 2017. Under 2022 kommer man att arbeta med följande områden:

- Geografiskt hälsouppdrag breddinförs
- Testa riktade hälsosamtal 40-åringar
- Förbättrad vård i hemmet – fokus palliativ vård
- Äldremottagningar breddinförs
- Fler modell-verksamheter
- Vårdcentrum
- Patientkontrakt och kontinuitet - genomförande

Malin Conde berättade om och visade citat från delen öppna svar i nationella patientenkäten. De berörde till stor del; personcentrering, bemötande, kontinuitet samt fast läkar- och vårdkontakt.

Region Uppsala hade erhållit 4833 svar, ca 40 % av de utskickade. Referensgruppen lämnade synpunkter på formerna för utskicket för att öka svarsfrekvensen. Man påpekade t ex att det kan vara de som har störst behov kanske också har svårast att besvara en enkät, oavsett om den kommer digitalt eller via brev.

Malin Conde är regionens kontaktperson och kan föra frågor och eventuella förbättringsförslag vidare till SKR.

Under temat Hälsobefrämjande och förebyggande insatser presenterade Helen Unberg-Askebro och Elin Bolander bakgrund till "riktade hälsosamtal" och det påbörjade arbetet i Region Uppsala. Regionen planerar att starta modellverksamheter under hösten 2022.

En av anledningarna till att man anser att samtalen är viktiga är att hjärtsjukdom är den vanligaste dödsorsaken men att 80 % av hjärtinfarkter är möjliga att förebygga. Man vet också att kroniska sjukdomar upptar ca 80 % av vårdens resurser och att en stor del går att förebygga.

Inom Region Uppsala vill man börja med hälsosamtalen så tidigt som för 40-åringar. De sker därefter med 10-årsintervall. Aktuell åldersgrupp identifieras via vårdcentralens listade patienter och får en inbjudan och kallelse. Därefter ska en hälsoenkät fyllas i och prover tas. Vid hälsosamtalet tar man blodtryck, BMI och mäter midja-stusskvot. Stöd och behandling sker sedan utifrån behov.

Referensgruppen tillfrågades och lämnade synpunkter på formerna för hur man ska kalla personer till hälsosamtalet för att fånga upp och motivera så många som möjligt att delta.

AKTUELLT INOM FUNKTIONSRÄTT SVERIGE

Fem viktiga valfrågor

Inför valet 2022 fokuserar Funktionsrätt Sverige på fem särskilt viktiga frågor. Varje fråga vilar på rätten till jämlik hälsa.

1

Personcentrerad och jämlik vård för alla

Det spelar ingen roll vem du är eller var i landet du bor – du har rätt till en jämlik vård. Men idag är det många som inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Personer med funktionsnedsättning upplever en sämre hälsa och drabbas särskilt hårt av den ojämlika vården. Det gäller både diagnostik och behandling. Strukturer inom vården byggs upp kring de som har minst behov.

Funktionsrätt Sverige vill:

- Att regeringen tar fram **en nationell handlingsplan** för att identifiera och åtgärda ojämlikheter i hälsa och vård (inklusive tandvården). Planen ska omfatta både diagnostik och behandling så att överdödligheten i vissa sjukdomar hos personer med funktionsnedsättning elimineras.
- Att **personcentrerad vård** genomförs i hela landet och att funktionsrättsrörelsen involveras i arbetet.

2

Fler personer med funktionsnedsättning ska få ett arbete

Många personer med funktionsnedsättning står utanför arbetsmarknaden – oavsett konjunktur. De senaste åren har möjligheten till arbete försämrats ytterligare på grund av reformeringen av Arbetsförmedlingen. Långtidsarbetslösheten har också ökat i spåren av pandemin. Idag är cirka 40 000 personer med funktionsnedsättning långtidsarbetslösa.

Funktionsrätt Sverige vill:

- Se en **nationell handlingsplan** med åtgärder för att höja sysselsättningsgraden i nivå med övriga befolkningen.
- Se en rejäl satsning för ett **mer inkluderande arbetsliv** – riktad mot de som idag står längst ifrån arbetsmarknaden.
- Att **Arbetsförmedlingen** får de direktiv och resurser som behövs för att personer med funktionsnedsättning ska få ett adekvat individuellt stöd och kunna lämna arbetslösheten.
- Att de **arbetsmarknadspolitiska stöden** reformeras. Arbetsförmedlingen behöver uppdaterade verktyg som möter de behov som finns hos arbetssökande och på landets arbetsplatser. De arbetssökande – men även

arbetsplatserna – behöver kunna erbjudas ett mer individuellt och långvarigt stöd.

- Att **skyddet mot diskriminering** säkerställs i arbetslivet. Det behövs ett bättre stöd för arbetsplatsernas inkluderande arbete och lagkraven på aktiva åtgärder måste förtydligas.

3

Alla elever har rätt till en fungerande skolgång

Omkring 15 procent av alla elever lämnar skolan utan fullständiga betyg. Många av dem har funktionsnedsättningar. Många elever med problematisk skolfrånvaro kan misstänkas ha funktionsnedsättning.

Alla elever ska få adekvat stöd, förståelse och anpassning i skolan och under fritiden. Detta ska ske inom ramarna för ett inkluderande skolsystem.

Funktionsrätt Sverige vill:

- Att det tas fram en **nationell handlingsplan som säkerställer alla elevers rätt till en inkluderande utbildning** – i lärmiljöer som utformats utifrån principen om universell utformning.
- Att det fria skolvalet verkligen gäller alla elever. **Ta bort skrivningarna i skollagen** som ger möjlighet för skolor att neka elever på grund av organisatoriska och ekonomiska svårigheter.
- Att **nationell statistik** förbättras, så att den visar hur stödet till elever fungerar och vilka brister som faktiskt finns, men även hur stor andel bland elever med problematisk frånvaro som har funktionsnedsättning.
- Att en likvärdig tillgång till elevhälsa säkerställs – över hela landet.

4

Reformera rättshjälpsystemet

Alla ska ha tillgång till rättvisa. Idag avslås de allra flesta ansökningar om rättshjälp och många har inte tillgång till rättssystemet på lika villkor som andra.

Om du får avslag på en ansökan om sjukersättning eller personlig assistans är det nästan omöjligt att få ekonomiskt stöd för att anlita ett juridiskt ombud. Både funktionsrättsrörelsen och forskare i juridik har påpekat att det här är en orimlig situation.

Funktionsrätt Sverige vill:

- Att en statlig utredning tillsätts för att **förbättra tillgången till rättshjälp** för den enskilde.
- Att det införs kostnadsfri rättshjälp i förvaltningsrättsliga tvister.

- Att den **bristande tillgängligheten i rättslokaler åtgärdas** – både för allmänhet och anställda.
- Att **budgetmedel tillsätts för att höja kompetensen** om mänskliga rättigheter och funktionsrätt inom hela rättsväsendet.

5

Lagstifta om skydd mot hatbrott

Lagstiftningen mot hatbrott gäller inte alla. 2017 stärktes skyddet för transpersoner i Sverige. Nu vill vi se ett motsvarande rättsskydd för personer med funktionsnedsättning.

Funktionsrätt Sverige vill:

- Att lagstiftningen förändras så att personer med funktionsnedsättningar skyddas mot hatbrott

---

Partiledarintervjuer

Funktionsrätt Sverige genomför just nu partiledarintervjuer. På hemsidan kan man läsa eller lyssna på uppläst text på de intervjuer som varit, eller lyssna på själva intervjuerna (skrolla ner på sidan under rubriken Valet 2022, partiledarsamtal).

De återstående sänds

6/4 Johan Forssmed (Kd) 11.15-11.45

10/4 Nyamko Saboni (L) 10.00-10.30

Lena Hallengren (S) ännu ej tidsatt.

Källa: www.funktionsratt.se

SOMMARRO

I går - måndag den 28 mars - i den hårda vinden gick isen upp i södra delen av Svinnegarnsviken, men utanför Sommarro ligger hela viken fortfarande istäckt.

Det börjar märkas att våren ändå är på väg på Sommarro. Snödropparna blommar, påskliljorna börja sticka upp sina blad och många hittar ut till verandan med medhavd kaffekorg.

Bryggan är avstängd efter omfattande isskador, men vi hoppas att löftet om snabb renovering infrias, så att den kan användas igen.

Vi har tidigare gått ut med information om behovet av insatser i serveringen under helgerna och några måndagar. Under veckorna ser det ut att vara klart med föreningar som vill ställa upp förutom måndagar from 11 juli och resten av säsongen.

Förutom måndagarna ovan är följande helger obemannade: 21-22 och 28-29 maj, 4-5 och 25-26 juni, 16-17 juli, 7 och 28 augusti, 3-4 och 10- 11 september. Föreningarna behöver inte ta en hel helg utan kan ta en av dagarna.

Det kan verka som verksamheten ligger långt bort, men tiden rusar i väg och snart är vi i full aktivitet på

Sommarro. Anmäl ert intresse att hjälpa till på Sommarro till Maud Sundqvist 070 768 58 38.

ÖVRIGT

Nu lanseras "Nya Bostadscenter"

Klippt från Nyhetsbrev Branschföreningen Svensk Bostadsanpassning:

Bostadscenter skapades utifrån ambitionen att hjälpa människor att söka bostadsanpassning. Bakom projektet stod DHR, Reumatikerförbundet, RTP, RBU samt Neuroförbundet. Ett projekt som möjliggjordes utifrån stöd från Allmänna Arvsfonden och Hjälpmedelsinstitutet.

De senaste åren har Bostadscenter saknat finansiering. Av den anledningen erbjöds BSBA att försöka skapa ett nytt och livskraftigt bostadscenter som lever upp till den ursprungliga ambitionen av ett nationellt kunskapscenter. Nu släpps den första versionen av nya Bostadscenter. Här sätts den sökande i centrum, samtidigt som målet är att bostadscenter ska växa och vara informativt för alla. Nästa nyhetsbrev du får på temat kommer att skickas från Bostadscenter.

Den sökande kommer att finna både produktlösningar och Installatörer på ett enkelt sätt. Som exempel finns en sökfunktion för installatörer i den geografiska närheten. Ett annat exempel är "kommunlistan" där samtliga kommuners webbadresser låter den sökande med ett enda klick direkt hitta rätt adress för vidare hjälp i processen.

Läs mer på www.bostadscenter.se

KALENDARIUM

Aktuella möten den närmaste tiden. Se [hemsidan](#) för fullständig kalender där också kommunens nämndmöten finns med.

VÅREN 2022

19 april Kommunfullmäktige
26 april FRE Årsmöte
29 april FREbladet nr 4
11 maj Politikermöte på Sommarro
15 maj Sommarro öppnar
16 maj Kommunfullmäktige
19 maj KTR
23 maj Politikermöte på Sommarro
27 maj FREbladet nr 5
30 maj Politikermöte på Sommarro
1 juni Politikermöte på Sommarro
8 juni Politikermöte på Sommarro
13 juni Kommunfullmäktige
15 juni Politikermöte på Sommarro
20 juni Politikermöte på Sommarro
22 juni Politikermöte på Sommarro
27 juni Politikermöte på Sommarro

HÖSTEN 2022

26 aug FREbladet nr 6
11 sept Valdagen
27 sept Ordförandemöte
30 sept FREbladet nr 7
13 okt KTR
17 okt Kommunfullmäktige (ny)
28 okt FREbladet nr 8
1 nov Ordförandemöte
14 nov Kommunfullmäktige
17 nov KTR
25 nov FREbladet nr 9
12 dec Kommunfullmäktige

Förkortningar:

KTR = Kommunala tillgänglighetsrådet, FRE = Funktionsrätt Enköping, RFD = Rådet för delaktighet.

Funktionsrätt Enköping Källgatan 1B 749 35 Enköping Telefon 076 843 91 91 E-post funktionsratt.enkopning@gmail.com Webbplats www.hsoenkoping.com	Redaktör: Anneli Djurklou Redaktionskommitté: Maud Sundqvist, Lena Thorén.
---	--

Nästa nr:	fredag 29 april
Manusstopp:	måndag 25 april

Texter/Information: Redaktionskommittén ansvarar för texter som saknar signatur.